

Tak świętowali 3 Maja

Data publikacji: 3.05.2025 7:30

Składanie kwiatów, nabożeństwo, koncerty pieśni patriotycznych, rodzinne pikniki – tak świętujemy teraz. A jak świętowano niemal 100 lat temu na Śląsku Cieszyńskim Konstytucję 3 Maja?

Dziś 3 Maja – Święto Narodowe Trzeciego Maja ustanowione w 1919 roku, a potem ponowni w 1990 na pamiątkę 3 maja 1791, kiedy to w Rzeczypospolitej Obojga Narodów uchwalono jedną z pierwszych na świecie konstytucji. A jak świętowano ten dzień na Śląsku Cieszyńskim?

„Dnia 3 maja rb. mija właśnie sto lat od ogłoszenia w Polsce konstytucji, od dnia tego nazwanej, która prawdziwą jest chlubą naszego polskiego narodu i szeroko też rozniosła jego sławę. Wprawdzie Śląsk już wówczas nie należał do Polski i dobrodziejstw tej konstytucji używać nie mógł, przecież my Ślązacy, jako Polacy z krwi i kości, mamy prawo chlubić się tem dziełem, bo stworzył je duch polski; mamy obowiązek rozmyślenia nad wielką przeszłością naszego narodu, bo chcemy wzmocnić w sobie poczucie narodowe polskie, ten nasz patryotyzm polski, którym za szczególną łaską Bożą dziś cały Śląsk zakwita. Dziś w stuletnią rocznicę tego pamiętnego w dziejach polskich wypadku, opowiemy pokrótce, w jaki sposób ustanowiono tę konstytucję, jak dobroczynne były jej skutki i jak niegodziwi sąsiedzi nasi, a zwłaszcza Prusy wszelkich dołożyli starań, aby konstytucję tę obalić.”

- Tymi słowy rozpoczął się na pierwszej stronie „Gwiazdki Cieszyńskiej z 25 kwietnia 1891 r. obszerny artykuł poświęcony Konstytucji 3. Maja w stulecie jej uchwalenia. Rocznicą ta, przypominana na Śląsku Cieszyńskim już od połowy XIX w., stała się trwałym elementem polskiej tożsamości mieszkańców regionu i była regularnie obchodzona, rangę oficjalnego święta, zyskując w 1919 r., kiedy to Prezydium Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego, obradujące w składzie ks. Józef Londzin, Dora Kłuszyńska i Paweł Bobek w dn. 29 kwietnia uchwaliło: „Dzień 3 maja będzie wolny od nauki. W szkołach polskich odbędą się nabożeństwa, ewentualnie skromne uroczystości patryotyczne.” - przywołuje **Klaudia Mach** z [Książnicy Cieszyńskiej](#).

Jak zauważa Klaudia Mach, również po podziale Śląska Cieszyńskiego co roku po obu stronach granicy hucznie fetowano święto Konstytucji 3 Maja.

- I tak np. 96 lat temu, 28 kwietnia 1929 r. Macierz Szkolna zorganizowała w gmachu Strzelnicy w Czeskim Cieszynie uroczysty wieczór upamiętniający uchwalenie Konstytucji 3 maja, z którego dochody przeznaczono na cele charytatywne. W programie przewidziane były: występ chóru Macierzy oraz występ karwińskiego zespołu amatorów, który odegrać miał komedię Fredry pt. „Pan Jowialski”. Na prawym brzegu Olzy, w Cieszynie 3 maja tego samego 1929 r. odbyło się uroczyste nabożeństwo odprawione przez ks. Antoniego Olszaka, w którym uczestniczyli przedstawiciele władz i urzędów. Uroczystość dla wojska na placu koszarowym odprawił ks. kapelan Konstanty Pogłódek. Po nabożeństwie uformował się pochód, w którym udział wzięły zakład wychowawczy, szkoły powszechne, średnie, wydziałowe, akademie rolnicza, organizacje wojskowe, oświatowe, przedstawiciele władz wojskowych i cywilnych, urzędów, wojsko, oraz liczna publiczność. Na rynku wybrzmiał hymn narodowy, następnie odbyła się defilada. Wieczorem w teatrze odbyła się uroczysta akademie przy udziale orkiestry 4. Pułku Strzelców Podhalańskich, męskiego chóru nauczycielskiego w Bobrku oraz solistów. W programie znalazły się uwertura koncertowa „Bajka” Stanisława Moniuszki, solowe wykonanie fragmentu „Halki” i inne utwory. Profesor Szczepan Grudniewicz wygłosił wykład na temat znaczenia trzeciomajowej konstytucji. W drugiej części wieczoru zespół amatorski odegrał sztukę „Okreżne” w reżyserii dyrektora cieszyńskiej szkoły wydziałowej Rudolfa Halfara.

Dalej cytuje pracownica Książnicy Cieszyńskiej: W Gwiazdce Cieszyńskiej z 3 maja 1929 roku zapowiadano: „W dniu święta narodowego skupi się lud nasz w świątyniach, w pochodach i wieczorkach, widoczny będzie odruch zdrowej myśli patryotycznej. Popłyną ślubowania służenia Polsce, wytrwania przy jej sztandarze. Niech się na słowach nie

skończy. Niech dzień 3 maja będzie początkiem czynu i skupienia się koło Orła białego, symbolu naszej wolności dla dobra naszej Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej."

NG/Klaudia Mach [Książnica Cieszyńska]